

STUDIA
ETYMOLOGICA
BRUNENSIA

6

Editorky:

Ilona Janyšková
Helena Karlíková

Nakladatelství Lidové noviny
Praha 2009

О арготизму *киснути* ‘сести’

Марија Вучковић

Овим прилогом настављамо проучавања веза између арготичке и дијалекатске лексике у српском језику.¹ Предмет разматрања биће арготички глагол из тајног мутавцијског² говора *киснути* рф. ‘заузети седећи став, сести’: Ево неколико израза [из мутавцијског говора]: ... „одбартај“ (однеси), „кисни“ (седи) и т.д. (РСА, Мијатовић 1928: 91) који је у Речнику САНУ имплицитно означен, одвајањем глагола у две одреднице, као хомониман у односу на *киснути* (се) *impf.* ‘квасити се на киши; добијати / имати кисео укус; квасати (о тесту); размекшавати се (у каквој течности)’ (РСА). Из извора о мутавцијском (длакарском) аргоу, који су нам доступни, сазнајемо да су се овим аргоом служиле мутавције (длакари) из Врања, Лесковца, Ниша, Пирота, Алексинца, Темнића, Параћина, Расине, Краљева, Крагујевца, Ивањице, Приштине и Велеса, а како су га користиле и друге занатлије: лончари (грнчари), ужари, терзије, он се негде назива и длакарско-лончарски или длакарски / терзијски / грнчарски (Милићевић 1884: 317, *id.* 1895: 88, Мијатовић 1928: 88, 91, Ђорђевић 1900, Тројановић 1925–1926, Поповић 1950: 521–522, Кнежевић 1955: 265, Дрљача 1957: 65). Неки од тих извора доносе и потврде арготизма о коме је овде реч: *киснути* ‘чекати, седети’: Он ће овде да кисне 3 дана... ‘Он ће овде да седи три дана...’, Добартај досанчино печење јер овај чкавац то кисне ‘Донеси прасеће печење, јер овај човек то чека’, са префиксом *пре-*: Ова вајза ваздан прекисну у овој троњарници ‘Ова девојка ваздан преседе у овој трговини’ Параћин (Милићевић 1895: 92, 93, 94, 95). Ова лексема је забележена и у анегдоти из Алексинца о употреби занатлијског арга.³

Ако следимо претпоставку изнету у Речнику САНУ, можемо протумачити арготизам *киснути* ‘седети; чекати’ као резултат укрштања **kysnōti* ‘влажити; ферментирати’ и **kysnēti* као итератива од **kъsnēti* ‘каснити, одуговлачити’.

Српску арготичку грађу допуњавају бугарски занатлијски говори. Наиме, у дрндарском⁴, тзв. *кошковском* говору посведочен је облик овог глагола са префиксом *про-* у истом значењу: *прокиснж* ‘сѣдна’: Прокисни нжгрждж ‘сѣдни тука’; Нема бѹтеш днѣскж – ке се прокиснѹвжш нж цѹвѹтку ‘нѹма работа днѣсѹ – ще се сѣди на слѣнцето’ Илинден (раније Либјахово) (Гжбѹвь 1900: 865, *уп.* и Иванов 1979: 47), *прокиснѹвам* (*sic*) ‘сѣдамѹ’: Прокисни наградиште ‘седа тука’ Гајтаниново (Стоилов 1926: 170). Један од проучавалаца овог говора, Й. Н. Иванов 1979: 47, арготизам *прокиснѹвам* изводи из дијал. *кисна* ‘седи про-

¹ Уп. Вучковић 2007b.

² Мутавције су занатлије које су од козје длаке правиле покровце, застирке, вреће, бисаге, зобнице, торбе, колане и сл. Више о овом занату в. нпр. Кнежевић 1955, Николић 1955, Дрљача 1957.

³ Седео попа у мутавцијници и разговарао са мајстором. Калфа који је пекао прасе уђе и запита мајстора: Да добартам досанче? (Да донесем прасе?). – Мостуј нека циља калцан па добартај (ћути, нека отидне поп па донеси), одговори газда. – На то ће поп који је случајно знао длакарски: калцан ће да кисне, неће да циља. (Поп ће да седи, неће да иде.) (Ђорђевић 1900: 161).

⁴ Дрндари су занатлије које су дрндале, растресале вуну, памук и сл.

дължително време на едно място', које БЕР 2: 389 s.v. тумачи као пренесено значење глагола *кисна* 'топя в течност по-дълго време; стоя продължително време в течност', дијал. 'ставам кисел', чиме се оспорава горепоменута квалификација српског арготизма као хомонимног у односу на општејезичко *киснути*.

Истина, разматрано значење није потврђено као дијалекатско у Речнику САНУ, али га, везаног такође и за префигиране облике и изведенице, доноси више дијалекатских речника из ји. Србије: *ћисне*⁵ 3. sg. praes. 'чекати дуго и узалудно': Цел дън ћисне пред њојну вракњицу, *заћисне се* 3. sg. praes. 'заседети се у посети': Душка још оцутра дошла и туј се заћисла⁶ Тимок (Динић 2008), *заћисал* pt. pf. act. 'доћи у туђу кућу и не умети отићи на време', *оћисал* pt. pf. act. 'седети и не мицати се; не умети отићи из нечије куће у коју се дошло на кратко' Пирот (Златковић 1988), *отћисне* 3. sg. praes. 'отићи напокон': Никако, бре, да отћисну тија наши госјање, *отћишње* 3. sg. praes. 'оклевати при поласку, дуго се растајати при одласку': Къд он почне да отћишње, никад да отћисне Тимок (Динић 2008), *ћисъц* m. 'онај који виси, залудан, без посла' Пирот (Јовановић Б. 2001).

С друге стране, и Речник САНУ и дијалекатски речници нотирају ово значење међу с.-х. континуантама псл. **kyseliti: киселити се* 'дуже се задржавати, остајати, бити негде (обично без потребе, нужде и сл.)' (РСА), *киселѝти се* 'бити на нежељеном чекању': Оставил ме је да се киселим пред врати, *скисѝлити се* 'отупети од досаде': Ходи ван, па буш се в хижи скиселил!, *фкисѝлити се* прен. Фкиселил се буш од лености Вараждин (Lipljin 2002).⁷

Иначе, ово и блиска значења широко су заступљена и у осталим словенским језицима: мак. *кисне* фиг. 'дрездати, ленствовати, бити стално на истом месту' (PMJ), слч. дијал. *kysnúť/kýst'* експр. 'nebyť v činnosti, hľivieť': Nekisni tolko s tou robotou! (SSN), чеш. *kysnouti* 'stárnouti (o starých pannách a mládencích)', *zkysnouti* експр. 'id.', 'zůstati někde, zdržeti se, uvíznouti' (PSJČ), пољ. *kisać* 'drzemać' (Sławski 1952–1982, 2: 172 s.v.), *kisnąć* прен. 'gnić z nieczynności, gnuśnieć', *rozkisieć* прен. 'ociężeć, zleniwieć' (SJP), рус. *киснуть* 'слишком долго пребывать, задерживаться, медлить' (ЭССЯ 13: 247 s.v. **късьнь(ъ)*)⁸, *киснуть* прен. 'сидеть в глуши,

⁵ За палатализацију к испред палаталних вокала, која иде све до стварања новог *ћ*, у тимочко-лужничком дијалекту в. Ивић 1985: 116.

⁶ Уп. и значење *заћисне се* 'залепити се за тло, срести са тлом од дугог стајања': Овај се даска заћисла зазам, не мож се откром.

⁷ Последња два примера, иако то није експлицирано у дефиницији, указују да значење потврда укључује и сему 'непокретности, неактивности'.

⁸ Ова рус. потврда и горенаведено чеш. *zkysnouti* наводе се као семантички аргументи у прилог етимолошке везе придева **късьнь/*късьнь* и гнезда **kys-* (ЭССЯ I.c., ESJS 7: 394 s.v. *късьнь*). За објашњење семантичке еволуције 'кисео, укинут' → 'касан' в. Skok 1971–1974, 2: 55–56 s.v. *kāsan*, ЭССЯ 13: 247 s.v. *късьнь(ъ)*, Snoj 1997: 221 s.v. *kāsen* који претпоставља да се значење псл. **късьнь* 'pozen, kasen, роџасен' из полазног 'skisan, pokvarjen, prevret, fermentiran' развило преко хипотетичке семантичке карике **takšen, ki dolgo časa stoji*. Поменути значењски развој подразумева померање тежишта значења са конкретног процеса на апстрактно значење са наглашеном временском компонентом, а до овог семантичког померања долази и код континуаната **kys-* и **kvas-*: мак. *кисели се* фиг. 'скањерати се' (PMJ), пољ. *kisić* 'guzdrać ś., grzebać ś.' (SJP), слч. *kvasii' sa* '(o abstraktných javoch) preťahovať sa, predlžovať sa' (HSSJ). О томе да је фактор времена релевантан и за полазно, конкретно значење биће више речи касније.

в бездействи, в одном положении' (Даль s.v. *квас*), дијал. *скіснути* 'задержаться где-л., замешкаться' (СРНГ), укр. дијал. *кіснути* 'дремать, ждать' Буковина (ЭССЯ 13: 273 s.v. **киснути*), блр. *кіснуть* прен. 'весці аднастайнае бяздзейнае жйщѣ; сумаваць, нудзіцца' (ТСБМ).

Разматрана значења развила су се и у гнезду псл. **kvas-* (уп. о овој основи Skok 1971–1974, 2: 252 s.v. *kvās*, ЭССЯ 13: 152–155 s.vv. **kvasъ*, **kvasiti* (*se*): с.-х. *кваснем* 1. sg. praes. 'засести, тј. кад неко дође у кућу па се заседи и не мисли да оде' Лесковац (Јовановић Ј. 1988)⁹, уп. и *квасник* т. 'човек који се тешко диже с места' Врање (Белић 1911: 89; РСА), *квасити* 'оставити на чекању': Звали су ме на Удбу, а унда су ме оставили нек се шест вур квасим на гејнку Вараждин (Lipljin 2002), *квасити се* 'ништа не радити, беспосличити'. Квасиш се на постели цел ден Гола (Večenaj–Lončarić 1997), слч. дијал. *kvasit' sa* експр. 'nič perobit', zaháľat', уп. и *kvasnica* f. пејор. 'lenivá, daromná žena' (SSN), пољ. *kwasić się* прен. 'чамити, досађивати се, киселити се' (ПСП), *kwasić groch* 'długo czekać na со', одатле *kwasićgroch* заст. 'człowiek powolny, który ś. ociaga, zminda, gaduła, gawęda' (Sławski 1952–1982, 3: 469 s.v. *kwasićgroch*, SJP), рус. дијал. *квасити* 'не отдавать замуж (девушку)', 'держатъ в помещении, не пускатъ гулять (ребенка)', *квашонка* f. 'неповоротливая женщина', *расквасити* 'рассидеться (от недостатка сил)', *переквасити* 'засидеться в девках' (СРНГ), Она в девках уквасилась, села, засиделась' (Даль s.v. *уквашивать*).¹⁰

Наводимо и одговарајућа значења словенских континуаната псл. **къс(ъ)нѣти* имајући у виду хипотезу о његовој етимолошкој вези са псл. **кис-* и **квас-* (уп. нпр. Skok 1971–1974, 2: 55–56 s.v. *kāsan*, ЭССЯ 13: 246–247 s.v. **късьнѣти*, **късьнѣ(ъ)*)¹¹: *цкнѣти*, *цкнѣм* 'бавити се у нерадњи' (RJA)¹², рус. *коснѣть* 'пребывать в неподвижности, в состоянии застоя; делаться косным; делаться малоподвижным, негибким; неметь' (ЭССЯ 13: 246 s.v. **късьнѣти*), *коснѣть* 'упорно оставаться в одном и том же положении, состоянии: Коснѣть в пороках, невежестве, предрассудках (Даль s.v. *коснѣть*), *докоснѣть* (до чего) 'коснея дожидаться чего, дожить до чего' (Даль), *окоснѣть*, *окосневать* 'очерстветь, одеревенеть, отерпнуть, остыть и обмереть', *окоснѣть* 'остолбенеть, оцепенеть' (ЭССЯ 27: 224 s.v. **обкъсьнѣти* (**обкъсьнѣти*)), *закоснѣть* 'стать косно, лениво и упорно на месте' (Даль s.v. *окосневать*).

⁹ Гласовно и семантички слична потврда са истог подручја *квѣсне* 3. sg. praes. пејор. 'седети као остављени предмет' Пирот (Златковић 1990), припада, међутим, породици глагола *квѣсне* (*се*) 3. sg. praes. 'наднети се, висити изнад нечега', *квѣси* 3. sg. praes. 'надносити се, висити над чим', *оквѣси се* 3. sg. praes. 'оклембесити се, седети и не померати се' Тимок (Динић 2008). Облици са префиксима *на-/над-* и експресивним *к-*: *наквесит се* 'нагнути се', *натквесити* (*се*) 'id., наднети се, надвисити се и сл.' тумаче се као континуанте псл. глагола **vēsiti* (ЭССЯ 22: 140 s.v. **nakovēsiti* (*se*)/**nakvēsiti* (*se*), Бјелетић 2006: 133–135).

¹⁰ О наведеним руским потврдама из свадбене терминологије в. и Пьянкова 2008: 100, 141.

¹¹ В. о овој претпоставци и напомену бр. 8, за сумарни етимолошки преглед који износи и друге хипотезе в. ESJS 7: 394–395 s.v. *късмъ*.

¹² Skok 1971–1974, 2: 55–56 s.v. *kāsan* овај облик објашњава испадањем полувокала и метатезом *кс > ск*, затим прелазом *с > ц*, што даје *цк*.

Иако су наведена значења узајамно испреплетана, чини нам се да се могу поделити у две групе. За прву групу семантичких реализација у коју спадају: ‘седети и не мицати се’, ‘бити непокретан, непомичан; постајати тром, инертан; постајати тешко покретан, крут; обамирати, кочити се’ (одатле ‘онај који се тешко диже с места’, ‘неокретна, трома, невешта жена’), ‘дремати’, ‘бити стално на истом месту, не бити активан, беспосличити, ленствовати’ (одатле ‘лења, бескорисна жена’, ‘онај који је залудан, беспослен’), ‘чамити, досађивати се’ – кључна је сема ‘не померати се’.¹³ За другу групу значења, као што су: ‘дуже се задржавати негде (обично без потребе, нужде и сл.)’, ‘бити на нежељеном чекању, ишчекивати’, ‘заседети се у посети, дуго остајати (у гостима)’, ‘дуго се не удати, остати уседелица’ – поред ове, релеватна је и сема ‘дужег временског периода’.¹⁴ Ове су семе могле индуковати развој ових значења као секундарних од основних ‘квасити, намакати’, ‘киснути’,¹⁵ која означавају хемијске и технолошке процесе за чије су одвијање битна ова два чиниоца, уп. примере у којима је временско одређење експлицирано: *укиснути* ‘укиселити се’: Треба пет дана, док [лан] укисне Славонија (RJA), *киселити* ‘потопати стабљике конопље у воду (мочило)’: Конопља треба да се кисели три недеље – да се добро омекша Драгачево (Комадинић 1992), буг. *кисна* ‘топя в течност по-дълго време’ (БЕР 2: 389 s.v.).¹⁶ Као резултат поменутих хемијских процеса регуларно се развија и значење ‘трунути, кварити се’: *уискиснути* ‘постати кисео, прокиснути, покварити се услед тога’ (PMS), *рескисѐлити се* ‘распасти се од влаге и зноја, иструнути’ Вараждин (Lipljin 2002), чеш. *kysati* ‘кваси́ться, прокиса́ть; гни́ть, разлага́ться’ (ЭССЯ 13: 269 s.v. **kysati*), пољ. *kisnąć* ‘gnić’¹⁷ (SJP), рус. дијал. *киснутъ* ‘гни́ть, разлага́ться, протуха́ть (о мясе, рыбе)’ (ЭССЯ 13: 273 s.v. **kysnŭti*), *кваси́ться* ‘портиться, гни́ть от долгого лежания’ (СРНГ).¹⁸

Паралеле за значењску везу која се успоставља између ‘трулити’ и горенаведених значења ‘седети, мировати’, ‘заседети се у гостима’, ‘ленствовати’,

¹³ О семантичком елементу ‘непокретан’ код деривата корена **kys-/kvas-* у руском материјалу в. детаљно Пьянкова 2008: 23, 167–168, 206. Иста ауторка указује на то да се услед хетерогености категорије *кисело* може издвојити и противречна сема ‘покретан, динамичан’ (Пьянкова 2008: 51, 210–211).

¹⁴ И Пьянкова 2008: 43, 190–191, 206, 209 истиче темпоралну семантику која произилази из процесуалног карактера ферментације и примећује да она није представљена у чистом, апстрактном виду, већ да „преимущественно указывает на «отношение» субъекта действия ко времени – ‘вози́ться с кем-л.’, ‘задержива́ться, опаздыва́ть’, ‘быть медлительным’“ (ор. cit. 190). И овде се, међу дериватима **kys-/kvas-*, среће антонимијски однос изражен у пару ‘спор’ – ‘брз’ (l.c.).

¹⁵ За реконструкцију семантичког развоја уп. и ЭССЯ 13: 278 s.v. **kyšati (se)*.

¹⁶ Значај временског фактора потврђује и етнолингвистичко испитивање магије мешења хлеба. Сикимић 2000 указује да је један од два кључна момента ове активности квасање теста, а да је код јужних Словена семантичка доминанта магијског текста везаног за ову фазу императивна формула са временским одређењем: *кисни не мисли* у значењу ‘не оклевај’ и формула магијског задавања ‘кратког рока’ тј. компресије времена. Ауторка такође истиче да су типолошки сличне и магијске радње које прате и неке друге технолошке поступке као што су прављење сира, кисељење млека, сирћета, киселице.

¹⁷ Одатле се регуларно развија већ наведено значење ‘gnić z nieczynności, gnuśnieć’.

¹⁸ За додатне руске потврде у овом значењу в. Пьянкова 2008: 38, 206.

'дремати', 'кочити се, отврднути' налазимо међу континуантама основе **rylz*¹⁹, уп. дијал. *опузнути* 'почети трунути, обагњити' (РСА у рукопису), буг. *оплѣзнж* 'сгнить, разложиться' (ЭССЯ 29: 52 s.v. **obrylznōti*), слч. заст. *oplzly, oplznuty* '(o drevených predmetoch) spráchnivený' (HSSJ), *пўзнут, распўзнут се* презриво 'седети, лежати' Косово (Елезовић 1935), *запўзнўт* 'засести, остати дуго у гостима' Васојевићи (Стијовић 1990), буг. *(y)плѣзвѣм, (y)плѣзнѣ* 'усмирявам се, стоя спокойно' Елена (Петков 1974), *оплѣзвѣм, оплѣзнувѣм* 'сѣдж много нѣйдѣ, оплывам, сплывамся, скапвамся нѣйдѣ' (Геров 1975–1978), и **pluti*, уп. буг. *плўя* 'гния, развалям се; дѣлго време стоя на едно и сѣщо място, кисна', 'седа против желанието си', 'кисна, седа бездеен', 'гния', *плўим* 'мързелувам, лежа', 'лежа дѣлго на едно място и започвам да се разлагам', *плуе* подруг. 'спи', *плуи са* 'изстива, втърдява се (за мазнина, восък)' (БЕР 5: 367–368 s.v. *плўя*)²⁰.

Дакле, и уколико не дамо коначан одговор на питање да ли је *киснути* 'седети, чекати' плод метафоризације *киснути* 'квасити; ферментирати'²¹ или је дошло до укрштања узрокованог хомонимијом, изложена грађа јасно показује да се преплитање ових двеју семантика јавља на широком простору и вероватно од раног времена.

Да се вратимо арготизму *киснути* 'седети' и његовом односу према дијалекатском предлошку. Транспозиција лексичког материјала на релацији дијалекат → занатлијски арго један је од начина формирања арготичке лексике, који додатну потпору има у томе што су аргои несамостални лексички подсистеми који функционишу на фону других језичких подсистема, а то је, по правилу, дијалекат његових носилаца.²² Тај процес може бити праћен формално-семантичким трансформацијама како би се лексички материјал саобразио основним функцијама подсистема који га „преузима“. У овом случају, полазна дијалекатска лексема има експресивно значење, тако и Иванов 1979: 47 указује на то да се она употребљава „обикновено стилно“. Занатлијски аргои, међутим, спадају у социолекте чија примарна функција није експресивна, већ комуникативно-конспиративна. Стога се преузети дијалектизам ослобађа сувишне експресивне конотације и самим тим сема које ту конотацију носе и добија сведено, неутрално арготичко значење 'седети; чекати'.

Друго је питање односа између аргоа у којима се овај арготизам јавља. Што се тиче занатлијских тајних језика забележених на тлу Србије, овај се арготизам среће у аргоу којима су се служиле разне занатлије, пре свега мутавције и грнчари, али и ужари и терзије. У неким су случајевима занатлије преузимале тајни језик неког другог заната, тако су нпр. терзије са Шар-планине (Косово) ко-

¹⁹ О семантичкој структури ове основе в. више у Вучковић 2007а.

²⁰ Пьянкова 2008: 207–208 указује на заједничке семантичке доминанте које карактеришу рус. лексеме *кислый, киснуть* и *гнилой, гнить*, а у контексту горенаведених паралела релевантне су следеће: „влажный, мокрый“, „неподвижный“, ... „протяженный во времени“, „плохой, испорченный“.

²¹ Руска грађа пружа потврде о томе да се претпостављени семантички помак може извршити у оба смера, уп. *садиться* 'скисать (о молоке)', *сесть/сесть(ся)* 'скиснуть (о молоке)' (СРНГ, Пьянкова 2008: 44); о овој семантичкој појави в. Варбот у овом зборнику.

²² О односу дијалеката и занатлијских аргоа в. Карастойчева 2005.

ристиле, са извесним прилагођавањима својим потребама, арго зидара. Да би се утврдило како ствари стоје са аргоом о коме је овде реч, потребна су подробнија испитивања, како лингвистичка тако и ванлингвистичка, а једино на шта у овом тренутку можемо указати јесте да у невеликој грађи којом располажемо има нешто више лексике којом се реферише на појединости грнчарског заната него што је то случај са мутавцијском делатности. Што се тиче релације између српских и бугарских занатлијских говора, чини се, на основу увида у овде цитиране изворе, да нема значајније лексичке подударности међу њима.²³ Ако се има у виду чињеница да је дијалекатски предлогач са одговарајућим значењем забележен у оба језика, можемо претпоставити да се описана транспозиција вероватно десила независно у оба арга.²⁴

Литература

- Белић 1911: Белић, А., О дијалекатском материјалу О. Броха у књизи: *Die Dialekte des südlichsten Serbiens*. *Српски дијалектолошки зборник* II, 1–104.
- БЕР: *Български етимологичен речник*, 1–, Софија 1971–.
- Бјелетић 2006: Бјелетић, М., *Исковрнути глаголи. Типови експресивних провербалних форманата (на српском и хрватском језичком материјалу)*, Београд.
- Венедикова 1953: Венедикова, В., Мутафчийският занаят в България. *Известия на Етнографски институт с музей* I, 63–142.
- Вук 1852: Стефановић Караџић, В., *Српски рјечник (1852)*, I и II, Београд 1986, 1987.
- Вучковић 2007а: Вучковић, М., Глагол *ољузнати* ‘ослабити, омршавети; оронати; омлохавети’ – јужнословенски дијалектизам или континуанта псл. основе **rylz*-? In: Танашић, С. (ed.): *Шездесет година Института за српски језик САНУ*, зборник радова II, Београд, 21–33.
- Вучковић 2007б: Вучковић, М., О пореклу арготизма *лизгам* ‘пити’. In: Лома, А. (ed.): *Словенска етимологија данас*, Београд, 83–91.

²³ Занимљив је, међутим, податак који налазимо у Вуковом Рјечнику: „Мутавције су од прије у Србији биле највише Бугари, који су у прољеће долазили те козе по селима стригли и преко љета у варошима ткали покровце, хараре и зобнице“ (Вук 1852 s.v. *мутáвџија*). Ово преноси и Венедикова 1953: 133 у студији о мутавцијском занату у Бугарској, али то додатно не поткрепљује. У српским етнографским изворима указује се на то да су се у нека места и области мутавције доселиле из југоисточне Србије: у Ивањици је било занатлија из околине Ниша (Кнежевић 1955: 254), у Шумадији су после ослобођења долазиле мутавције из врањске, лесковачке и нишке околине (Мијатовић 1928: 88), Ђорђевић 1900: 159 даје податак за Алексинац да су неки информатори били родом из Пирота и околине или су мајстори од којих су научили тајни језик били из овог места. У прилог Вуковом обавештењу иде податак који доноси Дрљача 1957: 64–65 да мутавције из Мркоњић Града верују да је занат пореклом из северне Бугарске и који знају за двојицу Бугара мутавција који су ту радили пре 50 година. Аутор се не слаже са овом претпоставком о пореклу заната, али допушта извештај бугарски утицај на занатску терминологију; о тајном језику, иако се распитивао, није нашао потврде. За даља истраживања у овом правцу неопходни су нам и подаци о мутавцијском тајном говору у Бугарској, којима у овом тренутку не располажемо.

²⁴ Овај прилог је резултат истраживања у оквиру пројекта бр. 148004: „Етимолошка истраживања српског језика и израда *Етимолошког речника српског језика*“, који у целини финансира Министарство за науку и технолошки развој Републике Србије.

- Геров 1975–1978: Геров, Н., *Речник на българския език*, 1–5; *Допълнение*, Пловдив 1895–1908, репринт София.
- Гжбювь 1900: Гжбювь, П. К., Приносъ къмъ българскитѣ тайни езици. *Сборникъ за народни умотворения, наука и книжнина XVI–XVII/1*, 842–875.
- Даль: Даль, В., *Толковый словарь В. Даля ON-LINE*. Современное написание слов. Републикация выполнена на основе II издания (1880–1882 гг.). <http://vidahl.agava.ru/>.
- Динић 2008: Динић, Ј., *Тимочки дијалекатски речник*, Београд.
- Дрљача 1957: Дрљача, Д., Мутапчије у Мркоњић-Граду. *Гласник Земаљског музеја у Сарајеву. Историја и етнографија н.с.* XII, 47–67.
- Ђорђевић 1900: Ђорђевић, Т., Белешке о тајним језицима (у Алексинцу). *Караџић* II/8–9, 156–164.
- Елезовић 1935: Елезовић, Г., Речник косовско-метохиског дијалекта II. *Српски дијалектолошки зборник VI*.
- Златковић 1988: Златковић, Д., Пословице и поређења у пиротском говору. *Српски дијалектолошки зборник XXXIV*, 341–683.
- Златковић 1990: Златковић, Д., Фразеологија омаловажавања у пиротском говору. *Српски дијалектолошки зборник XXXVI*, 423–740.
- Иванов 1979: Иванов, Й. Н., Кошковският говор – таен дръндарски еснафски говор (продължение от том 16/1978). *Научни трудове* 17/5, Филология, Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, 9–71.
- Ивић 1985: Ивић, П., *Дијалектологија српскохрватског језика. Увод и штокавско наречје*, Нови Сад.
- Јовановић Б. 2001: Јовановић, Б., *Пироцко пиување и претење*, Пирот.
- Јовановић Ј. 1988: Јовановић, Ј. В., О лесковачком говору (Поводом Речника лесковачког говора Бране Митровића). *Лесковачки зборник XXVIII*, 185–244.
- Карастойчева 2005: Карастойчева, Ц., О диалектном в арго. *Балканско езикознание XLIV/1–2*, 161–174.
- Кнежевић 1955: Кнежевић, С., Мутавције – „козопреди“ у Ивањици. *Зборник Филозофског факултета III*, 253–266.
- Комадинић 1992: Комадинић, Г., *Ткачка лексика Драгачева*, Београд.
- Мијатовић 1928: Мијатовић, С. М., Занати и еснафи у Расини. *Српски етнографски зборник XLII*.
- Милићевић 1884: Милићевић, М. Ђ., *Краљевина Србија. Нови крајеви*, Београд.
- Милићевић 1895: Милићевић, М. Ђ., Др. Ватрослав Јагић у Србији и у Софији. *Годишњица Николе Чутића XV*, 71–110.
- Николић 1955: Николић, Ј., Мутавције Ниша и околине. *Гласник Етнографског музеја у Београду XVIII*, 137–156.
- Петков 1974: Петков, П. И., Еленски речник. *Българска диалектология VII*, 3–175.
- Поповић 1950: Поповић, С. Л., *Путовање по новој Србији (1878 и 1880)*, Београд.
- ПСР: *Польско-српски речник*, 1–2, Београд 1999.
- Пьянкова 2008: Пьянкова, К. С., *Лексика, обозначающая категориальные признаки пищи, в русской языковой традиции: этнолингвистический аспект*, Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук, Екатеринбург 2008.

- PMJ: *Речник на македонскиот јазик*, Скопје 1986.
- РМС: *Речник српскохрватскога књижевног језика*, 1–6, Нови Сад – Загреб 1967–1976.
- РСА: *Речник српскохрватског књижевног и народног језика САНУ*, Београд 1959–.
- Сикимић 2000: Сикимић, Б., Магија мешења хлеба. *Српски језик* V, 309–337.
- СРНГ: *Словарь русских народных говоров* 1–, Москва – Ленинград (Санкт-Петербург) 1965–.
- СТИЈОВИЋ 1990: Стијовић, Р., Из лексике Васојевића. *Српски дијалектолошки зборник* XXXVI, 121–380.
- СТОИЛОВЪ 1926: Стоиловъ, Х. П., Тайни езици. *Сборникъ за народни умотворения и народописъ* XXXVI, 164–177.
- ТРОЈАНОВИЋ 1925–1926: Тројановић, С., Прилог тајним језицима. (Из мојих забележака). *Јужнословенски филолог* V, 222–226.
- ТСБМ: *Тлумачальны слоўнік беларускай мовы*, 1–5, Мінск 1978–1984.
- ЭССЯ: *Этимологический словарь славянских языков*, 1–, Москва 1974–.
- ESJS: *Etymologický slovník jazyka staroslověnského*, 1–, Praha 1989–.
- HSSJ: *Historický slovník slovenského jazyka*, 1–7, Bratislava 1991–2008.
- LIPLJIN 2002: Liplijn, T., *Rječnik varaždinskoga kajkavskog govora*, Varaždin.
- PSJČ: *Průruční slovník jazyka českého*, 1–8, Praha 1935–1957.
- RJA: *Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika JAZU*, 1–23, Zagreb 1880–1976.
- SJP: Karłowicz, J. – Kryński, A. – Niedźwiedzki, W., *Słownik języka polskiego*, 1–8, Warszawa 1900–1927, wydanie fotooffsetowe 1952–1953.
- SKOK 1971–1974: Skok, P., *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, 1–4, Zagreb.
- ŚLAWSKI 1952–1982: Ślawski, F., *Słownik etymologiczny języka polskiego*, 1–5, Kraków.
- SNOJ 1997: Snoj, M., *Slovenski etimološki slovar*, Ljubljana.
- SSN: *Slovník slovenských nářečí*, 1–, Bratislava 1994–.
- VEČENAJ–LONČARIĆ 1997: Večenaj, I. – Lončarić, M., *Rječnik Gole*, Zagreb.

On the argot word *kisnuti* ‘to sit’

The verb *kisnuti* ‘to sit’ as attested in the Serbian craftsmen’s secret languages has parallels in Bulgarian craftsmen’s argot. This word has hitherto been treated in the SANU Dictionary (PCA) as a homonym of *kisnuti* ‘to become wet, damp; to become sour’. The aim of present paper is to show that the argot word can also be interpreted as a result of semantic development of the standard language word through a dialectal mediation.